

חינוך גופני מתקשב?

ד"ר צילי רז-ליברמן

האוניברסיטה הפתוחה, סמינר הקיבוצים, משרד החינוך

הטכנולוגיה, ובמיוחד זו הדיגיטלית, משפיעה כמעט על כל מימד של חיינו. בתחום החינוך נדמה כאילו ההשפעה של המהפכה הדיגיטלית, שאנחנו נמצאים בתוכה, נמצאת רק בראשיתה ובהרבה מקרים ילדינו לומדים עדיין בדרך דומה לדרך בה אנחנו למדנו. ההוראה מתבצעת עדיין בכיתה בה המורה נמצא בקדמת החדר והילדים יושבים מולו, המורה משמש כמקור הידע העיקרי, והלמידה מתבססת בעיקר על שינון ושיעורי בית.

עם זאת, אין ספק שבקרוב מאד נוכל לראות את ההשפעה הטכנולוגית גם על צורת ההוראה. הכיתה תהייה "גמישה" יותר מבחינת המבנה (ראו פרויקט הכיתה העתידית), חלק גדול מהלמידה יתרחש מחוץ לכיתה ויבסס גם על מכשירים ניידים כדוגמת הטלפונים החכמים. הלמידה תכלול שימוש בסימולציות ובמשחקים, מקורות המידע הפתוחים, כדוגמת וויקיפדיה, יורחבו, ויפותחו מספר מודלים חדשים של הוראה ולמידה כדוגמת "מודל הכיתה הפוכה". במקביל הלמידה גם תתרחב מעבר לגבולות של המוסדות המסורתיים (כפי שזה מתחיל כבר היום עם קורסי MOOC למשל).

ומה לגבי החינוך הגופני?

בהוראה החינוך הגופני, המצב אפילו בולט עוד יותר ואין ויכוח שצורת ההוראה המסורתית היא השכיחה ביותר. נראה כאילו החיבור בין חינוך גופני לטכנולוגיות דיגיטליות הוא פחות "טבעי" מהחיבור של הטכנולוגיה עם תחומי הוראה אחרים כדוגמת מדעים או מתמטיקה. המורים לחנ"ג בדרך כלל פחות מתחברים לטכנולוגיה, אולי בגלל שהם מבליים את רוב זמנם רחוק מהמחשב, באולם הספורט, בחדר הכושר או באצטדיון. ואולי זה בגלל שהם רואים במחשבים "אשמים" בשינוי בהרגלי החיים של הדור הצעיר המבוססים יותר על ישיבה מול מחשב ופחות על פעילות ואורח חיים בריא.

אבל, לטכנולוגיה הדיגיטלית, ובמיוחד לזו של הוידאו הדיגיטלי, יש יתרונות עצומים דווקא בתחומי החנ"ג והספורט, וחבל שהמורים לא יעשו בה שימוש. לדוגמא, טבלאות אקסל יכולות להקל על חישוב ציונים בחינוך גופני ויצירת טבלאות הישג, אפליקציות ייעודיות בטלפונים מאפשרות מעקב אחר פעילויות והישגים, באמצעות הטלפונים ניתן לערוך ריצות ניווט או לשלב קודי QR ליצירת תחנות בימי ספורט. וכמובן הוידאו הדיגיטלי, שכל כך זמין עכשיו, מאפשר למורים ליצור "רשימות השמעה" ביוטיוב בענפי הספורט השונים, לערוך סרטון לימודי קצר או ליצור מערכי שיעור מבוססי וידאו.

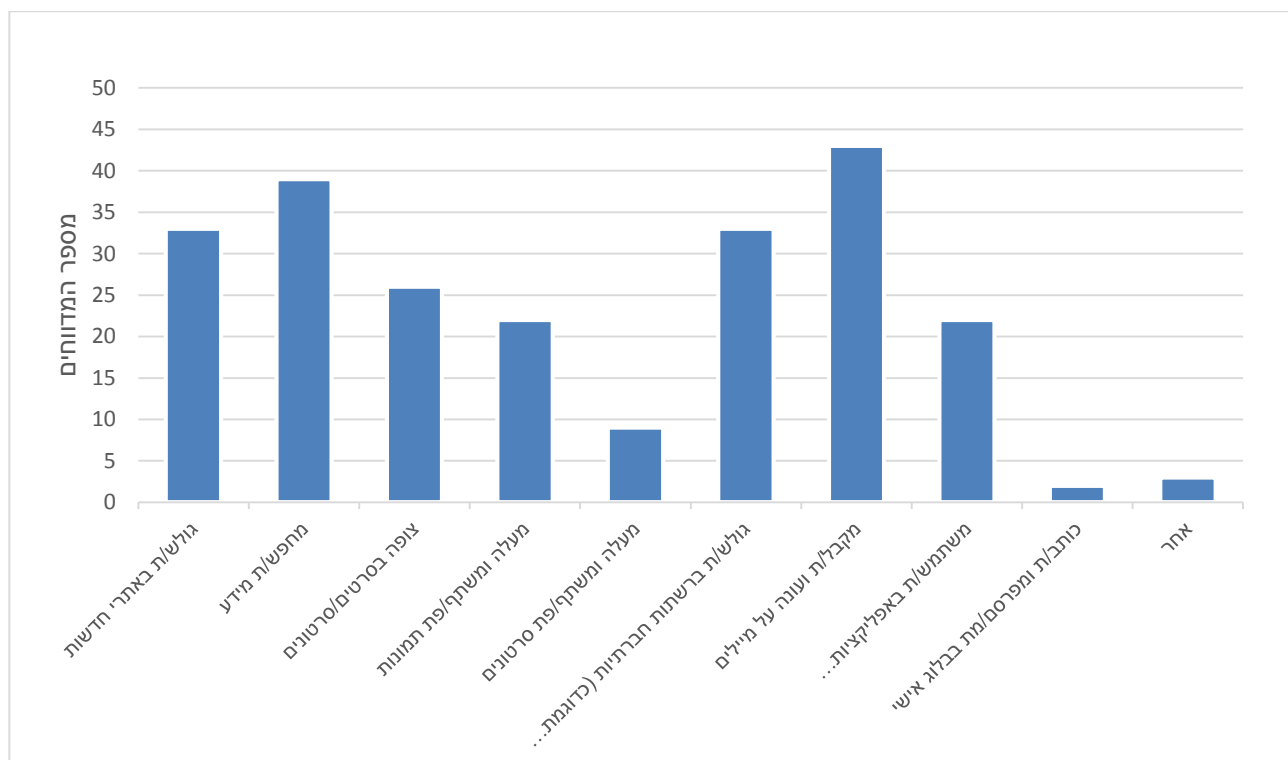
עם זאת, כאמור, המצב בשטח מראה כי המורים לחנ"ג כמעט ואינם משלבים טכנולוגיה בהוראה. הם גם לא משולבים בפרויקטי תקשוב למיניהם, ולדוגמא, בהרבה מקרים, גם כאשר המורים בבית

הספר מקבלים מחשבים ניידים, המורים לחנ"ג לא שותפים בפרויקט. וכמה מכעיס שזה היה לשמוע את זה, מתברר שכאשר המורים האלו נשאלו האם היו יודעים להשתמש במחשב לקידום ההוראה שלהם בבית הספר, במרבית המקרים התשובה הייתה שלא.

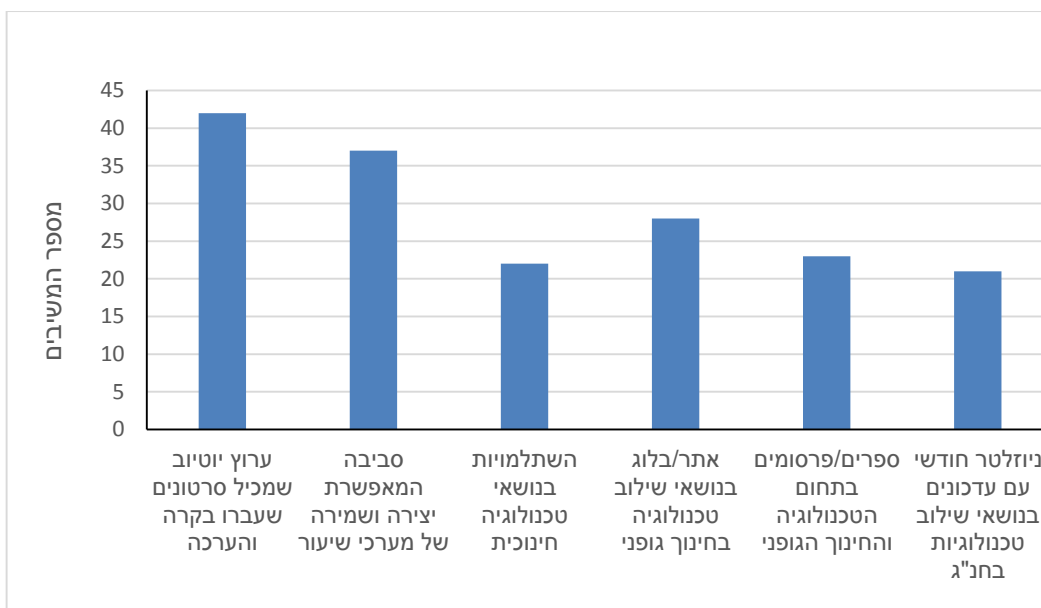
אז מה המורים לחינוך גופני היו רוצים?

על מנת ללמוד קצת על העמדות של מורים לחנ"ג כלפי שילוב התקשוב ועל הצרכים הייחודיים שלהם, הוכן סקר שמולא ע"י 46 אנשים, 32 מהם מורים לחנ"ג בפועל, 15 סטודנטים במכללה להכשרת מורים לחנ"ג ו-6 הם גם מאמנים (לחלק מהמשיבים היה יותר מתפקיד אחד) ([קישור לסקר](#)). מוזמנים למלא ולהשפיע).

תוצאות הסקר מראות שבממוצע העונים גולשים קצת יותר משעתיים ביום באינטרנט (טווח: חצי שעה עד 5 שעות). מרביתם גולשים דרך הטלפון הסלולרי (91%) או המחשב (83%). זמן הגלישה מנוצל בעיקר לשימוש בתוכנות מייל אלקטרוני (93%), חיפוש מידע (85%), גלישה באתרי חדשות או ברשתות חברתיות (72% כל אחד מהם) ועוד, כמופרט בגרף למטה.

כאשר נשאלו מה מהאפשרויות הבאות יוכל לסייע להם בעבודתם כמורים או כמאמנים, ציינו מרביתם (91%) שהיו מעוניינים בערוץ יו-טיוב שיכיל סרטונים בתחום שעברו בקרה והערכה. חלק גדול (80%) היה מעוניין בכלי שיאפשר פיתוח של מערכי שיעור/אימון ו-61% ציינו שהם מעוניינים בבלוג שיפרסם רשומות בתחום שילוב הטכנולוגיה בחנ"ג (ראו גרף).

בימים אלו נעשה נסיון (ביחד עם קרינה באטט, בוגרת המכללה) לקדם יוזמה דרך הפיקוח על החינוך הגופני במשרד החינוך שתוביל ליצירת ערוץ יוטיוב ייעודי כמו גם כלי ליצירה ולשיתוף של מערכי שיעור. בנוסף, "הרמתי את הכפפה" והתחלתי לעבוד על בלוג שיעסוק בתחום ויהווה מקור ידע נוסף למורים המעוניינים לשלב טכנולוגיה בעבודתם. כולי תקווה שהבלוג ישמש גם פלטפורמה למורים בשטח שירצו לשתף ולהציג יוזמות שהם עושים באמצעות הטכנולוגיה. [לכניסה לבלוג](#) (ממש טרי... כמעט חסר תכנים בשלב הזה).

לסיכום

הטכנולוגיה הדיגיטלית מהווה אתגר לכל המעוניינים לשלב אותה בהוראה החינוך הגופני. למרות היתרונות הרבים שלה, החיבור הוא לא תמיד פשוט ולכן יש צורך בחשיבה ובהטמעה מסודרת הן של המורים בשטח והן של פרחי ההוראה. חשוב לא להזניח גם את התפקיד של המכללות להכשרה להוראה (כמו גם מסגרות להכשרת מאמנים) בתחום החינוך הטכנולוגי. חשוב לנצל את שעות ההכשרה הבודדות בתחום הקיימות במערכת להכרת האפשרויות והיתרונות של הטכנולוגיה כמו גם לימוד עקרונות בשימוש ובשילוב כלים טכנולוגיים בחינוך גופני.